M. T. B. COLLEGE, SURAT
Manuscripts Library

No. Ref.
Ser. 44

Title: Ashvalayana
Prayaschittani

44

Title	Āshvalāyana Prāyaschittani
Author	
Editor	
Year, Vols.	
Publisher	
Remarks	44 (धर्मशास्त्र)

१०

श्रीगणेशायनमः॥ॐडिंयो॥रनामकानां

यत्र

॥श्रीगणेशाय नमः॥ आश्वलायनानां प्रायश्चित्तान्युच्यंते॥ ॥तत्रादौ आपदि पक्षहोमप्रकारः॥ ॥तत्र प्र[illegible]योगः॥ प्र
श्री तिपदि सायंकाले उद्धरणं कृत्वा संध्यावंदनं च कृत्वा देशकालौ संकीर्त्य अद्य प्रतिपन्मारभ्य चतुर्दशीसायंकाल
पर्यंतं पक्षहोमान् समासेन पयसा होष्यामि परिसमूहनादि दर्विसंस्कारांतं कृत्वा॥ तिथिगणनया पंचदश चतुर्दश वा त्र
योदश वा स्रुवान् चतुःस्रुवं तु उन्नपार्य हस्तेन गृहीत्वा समिदेकां आहवनीये कुशेषु उपसाद्य॥ स्वनांतेति समिधमाधाय
उत्तीर्य द्व्यंगुलमात्रं यथा कृतिवत् कृत्वा उपस्थानादि सर्वं प्रकृतिवत्॥ एवं प्रातः॥ तत्र संकल्पः॥ द्वितीयाप्रातरारभ्य पर्वप्रातः
कालपर्यंतं पक्षहोमान् समासेन पयसा होष्यामि सर्वं पूर्ववत्॥ ॥इति पक्षहोमप्रकारः॥ अथ शेषहोम उच्यते॥ अमुकतिथि
सायमारभ्य चतुर्दशीसायंकालपर्यंतं शेषहोमान् समासेन पयसा तंडुलैर्वा होष्यामि॥ शेषं पक्षहोमवत्॥ ॥अथ सम
स्तहोमप्रकारः॥ केनचित्प्रतिबंधेन प्रातर्होमासंभवे समस्तहोमं कुर्यात् तत्रायं प्रयोगः॥ सायंकाले उद्धरणानं रा.प्र.
तरं देशकालौ कथनांते आगामि प्रातरग्निहोत्रमाकृष्य अनेन सायमग्निहोत्रेण सह समस्य पयसा तंडुलैर्वा होष्या १
मि॥ हविःसंस्कारांते उन्नयने मंत्रावृत्तिः अहोस्रुवमुन्नीय समरकशाद्वपश्चा होमं तं हुत्वा॥ स्वनांतेति मंत्रेण एकां
समिधमाधाय स्रुग्गतावशिष्टं सायंकालकृतिवत् कृत्वा॥ अग्निमीळे इत्युपस्थानं कृत्वा उपविश्य॥ हरिणी त्वा मस
ज्योतिषमिति द्वितीयां समिधमाधाय॥ अवशिष्टं पूर्ववत् प्रातराहुतिवत् कृत्वा॥ अग्निमीळे इति पूर्ववदुपस्थानं कृ

त्वा उपविश्य त्रिरनुप्रकंपे साह्विसमाने॥ ॥इति समस्तप्रकारः॥ ॥अथ प्रवासोपस्थानविधिः॥ देशकालौ संकीर्त्य
प्रवासं करिष्येति संकल्प्य अग्नीन् विहृत्य कर्ता आहवनीयातिक्रम्य आहवनीयस्य पश्चात् तिष्ठन् आहवनीयमुपतिष्ठते॥
ऊर्जस्य पञ्चस्य पाहि॥ इति मंत्रेण गार्हपत्यस्य पश्चात्तिष्ठन्॥ नर्यप्रजां मे पाहि इति मंत्रेण दक्षिणाग्नेः पश्चात् तिष्ठेत्॥ अथ
वं पितुं मे पाहि॥ मंत्रेण तत्र स्पृष्ट्वा गार्हपत्यमाहवनीयो इदवेता॥ इमान्नो मित्रावरुणा गृहानापाय तंप्रवं॥ अविनष्टान वि
हृतान्पूषेना नम्परक्षतस्माकं पुनरापनात्॥ इति यच्चेनमसेस गार्हपत्यस्य पश्चात्तिष्ठन् दक्षिणप्रदेशे यत्वाहवनीयमुपतिष्ठते॥ मम
नाम प्रथमं जातवेदः पिता माता च दधतु यदग्रे॥ तत्त्वं बिभृहि पुनरा मदैतोस्तवाहं नाम बिभराण्यग्ने॥ अनेन मंत्रेण गच्छेत्॥ मा
प्रगाम पथो वयं मा यज्ञादिंद्र सोमिनः॥ मांतस्थुर्नो अरातयः॥ योयज्ञस्य प्रसाधनस्तंतुर्देवेष्वाततः॥ तमाहुतं नशीमहि॥ मनो न्वाहु
वामहे नाराशंसेन सोमेन। पितॄणां च मन्मभिः॥ आतएतु मनः पुनः क्रत्वे दक्षाय जीवसे॥ ज्योक् च सूर्यं दृशे॥ पुनर्नः पितरो मनो ददातु
दैव्यो जनः॥ जीवं व्रातं सचेमहि॥ वयं सोम व्रते तव मनस्तनूषु बिभ्रतः॥ प्रजावंतः सचेमहि॥ इति जपन् गत्वा॥ आरादग्राहत्यो
ग्निर्मोना चेविदुजेतं॥ सहासुरः पितुमां अन्वपश्याम धादेवा ओषधीः संविष्टः॥ अग्ने अग्ने सम्राडन सुख्यात् पुरोषा अस्पां दद्दं पुरुक्षोन
प्रति पंथानमन्वनुष्ठा॥ कार्यं समाप्तौ॥ अपि पंथामगन्महि स्वस्ति गामनेहसं॥ येन विश्वाः परिद्विषो वृणक्ति विंदते वसु॥ स्वस्त्या सम्मितपाणिवा
ग्यतः॥ अग्निंपयात्स्वलनः स्नात्वा॥ अभिक्रम्याहवनीयमीक्षेत॥ विश्वदानीमाभरंतनातुरेण मनसा अग्ने मा ते प्रतिवेशा रिषाम॥ न

मस्ति अस्तु मी कुषेन मम त उपमदने॥ अग्ने शुं तस्त्वन नः समारभ्याणं समृजेस्व॥ अग्निषु समिधउपनि धापं उपरिषते॥ ममनक्षतनोत्र
च जातवेदो वाम सिद्ध इव विवस्वा नो ये चराद॥ ते विश्वे ते दद्नम नीवरो च यथायपन्नो सन्यो जातवेदः॥ ततः समिधोस्या दधामि
अग्न विश्व वदे सम स्व स्यं वसु विन्तमं॥ अग्नेम म्नात्वेषु न्मम सिमह आयजुस्वाहा॥ गार्हपत्ये॥ अयमग्निर्गृहपात गार्हपत्यः प्र
जया वसु वित्तमः। अग्ने गृहपते भिद्युम्नमति म हे आपजुस्व स्वाहा॥ इति दक्षिणाग्नौ॥ आपमग्निः पुरीषो रयिमपुष्टिवर्द्धनः॥ अ
ग्ने पुरीष्यसि द्युम्नमभिसहा आयजुस्वाहा॥ आपण हिष्वा इवनीये समीक्षेत॥ इमा नो मित्रावरुणा गृहानजे गुप्तं युवं। अयन
ष्टा न पिहता न्यूषेनानस्मराक्षीद्दसाक पुरायमाता॥ इति अथ अनुपस्थिताग्निस्थले कस्मात्पद्येत॥ इहैव सततसंततल्लाग्निहृदा वाचा
मनसा वाचि नमि तिरो मासतं मा प्रतासी ज्योग्निं वा सा देम्यानेरो णाय तिष्ठते॥ इति मंत्रेण मतिदिशमुपस्थाया॥ इति प्रवासोप
स्थानविधिः॥ अथ समगृहप्रवासविधिः॥ सपत्नीक आत्मप्रदेशका जौम कीर्त्ति समगृहप्रवासं करिष्ये॥ अरणी द्वयमादाय गार्हे राम·
पत्ये प्रतितपेत॥ अयं ते योनिरृत्वियो यतो जातो अरोचथाः॥ तं जानन्नग्न आसीदाधानो वर्धया गिरः॥ इति मंत्रेण॥ यद्वियान्नं २
नाशनादाय॥ ज्यायापत्नी अरणी संस्पृशन् गृहमयो दाया ममपादा तहीमयोदा अतिक्रम्य गच्छेत॥ वसतिस्थानं प्राप्य आयत
ना निर्मथ्य अग्निं स्थापयेत॥ आपस्तम्ब॥ अवोच्य॥ गार्हपत्यस्य पश्चात् अरणी निधाय मंथेत॥ मंत्रस्तु॥ भवतं नः समनसौ जातवेदर
पुत्रः स्वदेवेभ्यो हव्यं वह त्वं प्रजानन्। प्रजां पुष्टिं रयिमस्मासु धेह्यथा भवतं यजमानाय शं योः। अजीयमाने पुनःपुनः मंथनारंभ

त्ते आवर्त्तयितव्याः॥ तमग्निं गारावाहो प्रक्षिप्य प्रज्वले जाते गार्हपत्यायतने निधाय॥ काले होमं कुर्यात्॥ पत्न्या रजस्वलायां मरणा
न्ते वा जननाशौचे च यजमानः प्रवासं करोति॥ तदा अग्निर्लौकिको भवति॥ तथा यजमानस्य पत्न्याश्च हृदपनाशे मति अग्नि
र्लौकिको भवति॥ अथ प्रसंगात् अग्निरोपप्रायश्चित्तान्युच्यंते॥ अथ अनुद्धरणप्रायश्चित्तं॥ सूत्रोक्त प्रायश्चित्तं कर्तुमशक्यत्वात् सूर्य
न्तात् उक्तं कर्तव्यं॥ तत्रोद्धरणादि आहवनीयसमीपे कृत्वा उपसाद्य संततं तूष्णीं पवित्राभ्यामाज्यमित्युपश्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं अनु
द्धरणं प्रायश्चित्तनिमित्तं मनोज्योतिः प्रायश्चित्तं होतत्वं इति आकूति चतुर्गृहीताज्येन होष्यामि॥ मनो ज्योतिर्जुषतामाज्यं विच्छि
श्री न्नं यज्ञं समिमं दधातु॥ या इष्टा उषसो निम्रुचश्च ताः संदधामि हविषा घृतेन स्वाहा॥ मनसे ज्योतिष इदं॥ त्रयस्त्रिंशत्तन्तवो ये वितत्नि
रे य इमं यज्ञं स्वधया मदंते॥ तेषां छिन्नं प्रत्येतद्दधामि स्वाहा॥ घर्मो देवाँ अप्येतु स्वाहा॥ देवेभ्य इदं॥ सर्वप्रायश्चित्तं च॥ इत्यनुद्धर
णप्रायश्चित्तं॥ अथ होमकालात्ययप्रायश्चित्तं॥ उद्धरणोत्तरं सायंकाले सवर्द्धिकारात्रिर्गता तदा देवाकालक्रमणे होमका
लात्ययप्रायश्चित्तं॥ हरिः॥ आज्यमुत्पूय वेद्यां पवित्रे अपिसृज्य कुशोपुपसाद्य तं तेन स्रुचा जुह्वां चतुर्गृहीतं कृत्वा॥ मंत्रो
पावस्तन्नेम स्वाहा॥ अग्नय इदं॥ सर्वप्रायश्चित्तं च॥ एवं प्रातर्होमादिकाज्यं तेन होमे सर्वप्रायश्चित्ते॥ मंत्रस्तु विशेषः॥ प्रातर्दो
इति पावस्तन्नेम स्वाहा॥ अग्नय इदं॥ होमकालात्ययप्रायश्चित्तं॥ अथ होमलोपप्रायश्चित्तं॥ द्विरात्रादि होमलोपे मनस्वत्याज्यं चतुर्गृहीत
माज्यं तोष्यामि॥ आहवनीयं विहृत्य॥ आज्यमुत्पूय चतुर्गृहीतं स्रुचिं गृहीत्वा॥ मनो ज्योतिर्जुषतामाज्यं विच्छिन्नं यज्ञं समिमं दधा

नुः॥ पाइष्टा उप सोमाः अग्निष्टाः संततेनाग्निहवि षाह्यते तस्मात्॥ मनेस्मे ज्योतिष इदं॥ सर्व प्रायश्चित्तं च॥ विष्णुस्मरणं वा॥ अथ गार्ह
पत्यानुगत प्रायश्चित्ते॥ उद्धरणकाले गार्हपत्यानुगते सति भस्मनारणी संस्पृश्य मंथयित्वा। इतो जज्ञे प्रथममेभ्यो योनिभ्यो अधि
जातवेदाः स गायत्र्या त्रिष्टुभा जगत्या नुष्टुभा च देवेभ्यो हव्यं वहतु प्रजानन्॥ प्रतिष्ठितं कृतत्रिः॥ आत्मन्यग्निं कृत्वा द्वि
धाय गार्हपत्ये भस्मापोह्य आयतनं गोमयेनोपलिप्य तूष्णीं उद्धृत्य वा स्वस्त्यग्निमायतने निधाय॥ दक्षिणाग्नि गार्हपत्यानुगत प्रायश्चि
त्तं॥ यत्तपस्तु ते हि स्थाने अग्नये तपस्वते जनद्वते पावकवते इष्टिं कुर्यात् हि॥ तूष्णीं आहवनीयं प्रणीय पवित्र व्याख्यातं मि
त्यग्न विन्नेवैष्टां विन्यस्तुर्यां विकृदग्नेमहश्चतुर्गृहीतं वा गृहीत्वा॥ अग्नये तपस्वते जनद्वते पावकवते स्वाहा॥ अग्नये तपस्वते
जनद्वते पावकवते इदं॥ सर्वप्रायश्चित्तं विष्णुस्मरणं वा॥ उद्धरणानंतरं आहवनीयो विद्यमाने गार्हपत्यो नुगच्छेत् तदा अरण्योर्मथ
योर्मथित्वा आहवनीयमनुगमयेत्॥ क्षामावे भस्मनारणी संस्पृश्य मथेत्॥ इतो जज्ञे इति मंत्रेण तत्स्तूष्णीं आहवनीयं प्रणीय
उपतिष्ठेत॥ अग्ने सम्राडिषेराये रमस्व सहसे द्युम्नायोर्जेपत्याय॥ सम्राडसि स्वराडसि सारस्वतौ त्वोत्सौ प्राविता मन्यादेव
तपस्याधादयेत्। इति ततस्तपस्वते इष्टिः॥ तत्स्थाने पूर्णाहुतिर्वा। सर्वप्रायश्चित्तं॥ प्रणयनाद्दर्ध्वं दक्षिणाग्नेः अनुगमे
नेसति॥ गार्हपत्यात्संभृत्य सर्वप्रायश्चित्तं जुहुयात्॥ आहवनीयप्रणयनोत्तरं दक्षिणाग्नेरनुगते सति॥
तस्मानोत्पत्तिः तत्कर्मणो लोपए वा॥ अत्र अग्निहोत्रद्रव्यं अधिश्रयणात्पूर्वं गार्हपत्यादुद्धृते गारे कुर्याद्दिग्धत्ससृगार्ह

पत्यस्य च नाशः स्यात्तदा गार्हपत्यमथित्वा तपस्वते इष्टिं पूर्णाहुतिं वा तताप्युनरंगारानिर्हरणादि अवशिष्टहोमं समापयेत्॥
अपोढअंगारनाशे गार्हपत्याद्गृह्य पुनःरुपोसमूह्य॥ अपोढांगारनाशे तिष्ठितेः सर्वप्रायश्चित्तं मा रवनीये कुर्यात्॥ अपो
ढे वर्त्मनि नेगार्हपत्यो नुगच्छेत्तदा अपोढे कदेशं मुगार्हपत्ये निधाय सर्वप्रायश्चित्तं च। इत्यनुगत प्रायश्चित्तं॥ अथ उपघात प्रा
यश्चित्तं॥ परिषेचनादि हविः प्रोक्षणांते च जलबिंदु वायुरुपरि पतति चेत्तदा रेचकाणां उपघात प्रायश्चित्तं कुर्वीत॥ एकं स
मिधं गृहीत्वा॥ पुनरूर्जा निवर्तस्व यजमानस्य कामाः॥ इति मंत्रेण समिधं जुहुयात्॥ एवमन्योपहते समिदाधानं सर्वप्रायश्चित्तं
च॥ ते च प्रोदशमलाः। वसा शुक्र॥ असृग्मज्जा॥ मूत्रविट्॥ कर्णविट्॥ नखाः श्लेष्मा। अश्रु दूषिका॥ स्वेदः॥ इति द्वादश
द
मलाः॥ तथा॥ श्वा मार्जारः॥ नकुलो मर्कटधास्ता। आखुः पुरीषमेत्यपदोपहतेष्वप्येकस्मिन् गोत्र हस्ति वडवादिषु नि विग
ृह्मेते च पुनः स्थितिसमिधाधानं तं सर्वमा यश्चित्तं च॥ नान्यथा॥ रजस्वला चांडालपतित मान्वेषु पुनराधानं॥ इत्युपघात प्रायश्चित्तं॥
अथ अग्निहोत्र द्रव्यं पयःआदौ अधिश्रितं तं श्वाद्युं कुर्वीत तदा॥ मयोषपाप्मानं इति मंत्रेण अभिमंत्र्य आहवनीये सर्वप्रायश्चित्तं॥ अ
ग्निहोत्र द्रव्ये अधिश्रिते केशकीटादीना व्याप्ते तं दास त्यर्वं॥ स्तुविनिक्षिप्य आहवनीये प्रस्थाप्य तूष्णीं समिधमादाय आह
वनीया उत्तरतो तूष्णीं अस्मन्निः कार्यं तस्मिन्नुमर्द कृतेनु कुर्यात्॥ प्रजापतिं मनसाध्यायन्॥ एवमुन्नीतेष्वप्येवं प्रकारः॥ अग्नि
होत्रस्थालीप्रक्षाल्य अन्यदुग्धं आनीय अधिश्रयणादि कुर्वीत॥ यदि केशकीटाद्युपनेतुं शक्यते तर्हि ततः अन्य आनीय

स्थालीगतं द्रव्यं शेषस्तेनैव जुहुयात् ॥ अपि वा तत् द्रव्यं अप्सु प्रक्षिप्य अन्यद्द्रव्यांतरं उन्नीय जुहुयात् ॥ नं तु तादृग्द्रव्यं शेषं विनैव ॥ अग्निहो
त्रे अभिमृष्टे ॥ मित्रो जनान्यातयति प्रुवाणो मित्रो दाधार पृथिवीमुत द्यां ॥ मित्रः कृष्टीरनिमिषाभिचष्टे मित्राय हव्यं घृतवज्जुहो
त ॥ इति मंत्रेणाभिमृष्टमेकां आहवनीये हुत्वा सर्वप्रायश्चित्तं ॥ अग्निहोत्रद्रव्यं जुहुयात् न काले यदि विष्यंदेत् तदा विष्यंदनमा
त्र मादाप ॥ महीद्यौः पृथिवी च न इमं यज्ञं मिमिक्षतां ॥ पिपृतां नो भरीमभिः ॥ इति मंत्रेण आहवनीयमध्ये निनीय ॥ ततः अव
शिष्टं स्थालीगतेन होमं कुर्यात् ॥ विष्यंदनेन अग्निहोत्रं नैवाग्नौ जुहुयात् ॥ तदा स्थालीगतमपि दुष्टं भवति ॥ तस्मात् स्थालीगतद्रव्यं हुत्वा
अप्सु प्रक्षिप्य अग्निहोत्रं अन्यां स्थालीं प्रक्षाल्य अन्यद्द्रव्यमानीय पूर्ववज्जुहुयात् ॥ इति विष्यंदप्रायश्चित्तं ॥ अथ स्कन्नप्रायश्चि
त्तं ॥ यदि दुह्यमाने स्कन्नं तदा ॥ यदद्य दुग्धं पृथिवीमसृप्त यदोषधीरत्यसृपद्यदापः ॥ पयो गृहेषु पयो अघ्न्यायां पयो वत्सेषु
पयो अस्तु तन्मयि ॥ इत्यभिमंत्र्य ॥ समुद्रं वः प्रहिणोमि स्वां योनिमपि गच्छत । अच्छिद्रः प्रजया भूयासं मा परासेचि मत्पयः ॥ इत्य
द्भिरभ्युक्ष्य सर्वप्रायश्चित्तं कृत्वा शेषेण होमः ॥ यजमानपत्न्योरागमात्पूर्वं मध्ये भक्षणकाले वा पर्यंते अनशनं ॥ सर्वस्कंदने ॥ अन्यदुग्ध्वेन
होमः कार्यः ॥ स्थाली अपोमयाच्चेत् ॥ अन्यामानीय तस्यां दुग्ध्वा होमः ॥ निरुत्तमप्रायश्चित्तेतराः तस्माद्द्रव्यस्याभवेत् ॥ दुग्धमा
नेऽग्नौ ॥ १ क्षिप्यमाणे ॥ २ हते अधिश्रयमाणे ॥ ४ अधिश्रितं ॥ ५ उद्वास्यमानं ॥ ७ उद्वासितं ॥ ८ उन्नीयमानं ॥ ९ उन्नीतं ॥ १० एतासु अव
 स्थासु सर्वस्कंदने पूर्ववत् ॥ स्कन्नप्रायश्चित्तं कृत्वा शिष्टेन होमः ॥ सर्वस्कंदने सर्वप्रायश्चित्तं निधाय अन्यां दुग्ध्वा होमः ॥ च

चतुरश्लीं चतुरंगी या आकस्कंदने स्तु विगतस्य प्रमादीयः तृतीयद्रव्यं ॥ चतुर्थे निमज्जनं सर्वस्कंदने ॥ अस्कान्द्यौः पृथि
वी अस्कानृषभो युवा गाः स्कन्नेमा विश्वा भुवनास्कन्नो यज्ञः प्रजनयतु ॥ अस्कानजनि प्राजनि आ स्कन्नाज्जायते वृ
षा ॥ स्कन्नात्प्रजनिषीमहि ॥ इति स्कन्नमभिमंत्र्य ॥ उन्नयनापायवा निधीरदिव्यं वेमे ॥ उद्गोदिव्यस्य नो देहरा
लस्पृत्यादुकृतिभि ॥ इत्यद्भिरभ्युक्ष्य ॥ पुनः स्थालीगतमुन्नीय होमः ॥ असर्वस्कंदने स्कन्नमानं स्रुचि मंत्र अभ्यु
क्ष्य पूर्वोक्तमंत्राभ्यां शेषेण होमः ॥ भक्षस्य लोपः ॥ तदेतत्सुवमात्रस्कंदने ॥ स्रुवमूर्ने नप्रायश्चित्तं ॥ उन्नीतं स्था
लीगतं चतुरंशप्रस्कंने तु स्कंनाभिमंत्रणाभ्युक्षणे कृत्वा ॥ अन्यां दुग्ध्वा होतव्यं ॥ जायापत्योरनशनं ॥ यदि कुशोपुप
मात्रमानं तं कं धौ देनं तदा सर्वस्कंदने च स्कन्नाभिमर्शनादि कृत्वा स्कन्नं स्रुक्समीपे अभ्यात्मं मग्नीये इत्यवसहि क्षिप्य होमः
द्रव्ये भूस्पापिहितपूर्वकृतं दृष्टस्कन्नमति अभिमर्शनादि कृत्वा स्कन्नशिष्टेन होमः ॥ सर्वस्कन्नेन अन्नेन स्था
लीक्रमानीय तत्रैव उन्नीय होमः ॥ स्रुग्दण्डादारभ्य होमात्पूर्वं यदि स्कंने तत्र केशादिकारोनि लक्षणं ॥ न होम
मिति ॥ रुद्रदत्तो तु स्रुविकल्पेन हुति ॥ पूर्वकृतिकृतापांज्व विशिष्टं यदि स्कंदेत तत्र कोशानिकाष्ठ नित्यव्
न पुनर्मिच्छति ॥ रुद्रदत्तस्तु वृक्षकालेने हुति ॥ इत्याद्याप्यवशिष्टं यदि स्कंदेत तदा स्थाल्याः स्थितरपु
नीयाप्यन्तके भवनस्पते देवानां तु स्थानामा ॥ तत्रैव व्यानीमाप्यया ॥ इति वाजसनेयिनां समिधमाधाय जुहो

राहुतिं कृत्वा पुनर्होमं च कुर्यात्॥ अवशिष्टेनैव होमः॥ स्रुवमात्रादनस्कंदने सर्वप्रायश्चित्तं॥ नस्मकृच्चादौ स्कंद
ने विशेषः॥ जस्मान्यग्नौ हविरन्निवेशं स्त्रीर्गं च बर्हिषी कृत्वे विप्रमनुपानिशो वृस्कन्नदोषो मविघ्नेदिति॥ यथो व्यतिरि
क्तेंद्र्यादिकविनष्ट्यस्कंदने॥ देवां जनमगन्यज्ञस्यमासीरवतुवर्धत॥ भूतिर्ह्तेन मुं च तुप होय जुपतिमं
द्दमः॥ भूपतये स्वाहा॥ भुवनपतये स्वाहा॥ भूतानांपतये स्वाहा॥ यत्तस्यस्तात्प्रमयोमपाभिमवाप्रतिमपाद्र
प्तेश्चस्कंद॥ इति स्कन्नानि मन्त्रानं कृत्वाऽस्कन्नमप्सु प्रक्षिपेत् सर्वप्रायश्चित्तं च॥ इति स्कन्नप्रायश्चित्तं॥ अथ अंतराग
मनप्रायश्चित्तं॥ अग्निहोत्रद्वयोः कुशेषूपसादिते अंतरा श्वापुरुषो वा गच्छेत् तदा गवातिक्रमणं वा पुनः गमने तस्य नाशु
नः पद्दूरस्येत॥ इदं विष्णुर्विचक्रमे॥ इति मंत्रेण प्रतिपदं मंत्रावृत्तिः॥ तस्य धारामुदकधारां च तंतुतन्वन्निति मंत्रेण गार्ह
पत्यादाहवनीयपर्यंतं अविछिन्नां कुर्यात्॥ प्रतिधारं मंत्रावृत्तिः॥ आहवनीयमनुगमयत्पुनः प्रलोममुपतिष्ठते॥ यदग्नेः राम· ५
वेश्मभृतं पर्यग्निहितं सूर्यस्यैरश्मिमनन्वागता॥ तत्र रयिष्ठामनु संचरैतं समन्वः स्वजनः सुमत्याः वाजवत्या॥ त्वमग्नेसप्र
थाअसि जुष्टोहोता वरेण्यः त्वयायज्ञं वितन्वते॥ इत्येताभ्यां अग्निहोत्रहोमसमाप्य अंतरागमनजन्यदोषपरिहारार्थं
पाथिकृदिष्टी इष्ट्यानेपूर्णाहुतिं होष्यामि॥ आहवनीयं विहृत्य आज्यमुद्धृत्य चतुर्गृहीतं गृहीत्वा॥ अग्नये पथिकृते स्वा
हा॥ आहवनीये विहृत्य आहुत्या सर्वप्रायश्चित्तं॥ अंगारबहिःपतननिमित्तं प्रायश्चित्तं॥ इदं त एकं॥ त्रेत्रे॥ इति मंत्रेण

आयतने प्रक्षिप्य सर्वप्रायश्चित्तं जुहुयात्॥ यद्यग्निहोत्रद्रवणी निर्दग्धे तत्तदा अन्यमाहृत्य तया होमं कुर्यात्॥ भिन्नाय
ग्निहोत्रहवणी आहवनीये प्राग्दंडां प्रस्य कलुषं प्रास्य सर्वप्रायश्चित्तं च॥ एवं सर्वेषु वानस्पत्येषु आज्यस्थाल्यादिमृण्मया
नां अप्सु त्यागः॥ यद्याहिताग्निः प्रातःस्नातो अग्निहोत्रं जुहुयात्तदा अग्नये वरुणाय अष्टाकपालं निर्वपेत् त्वं नो अग्ने इतिया
ज्यानुवाक्ये पूर्णाहुतिर्वा प्रातरस्नातो अग्निहोत्रहोमाकरणप्रत्यवायपरिहारार्थं वारुणेष्टिस्थाने पूर्णाहुतिं होष्यामि॥ यदि
अनस्तमिते अस्तमितं मत्वा जुहुयात्तदा तेषां वाग्निष्ठ पुनर्होमं कुर्यात्॥ होमोत्तरं यजमानो गार्हपत्याहवनीयौ उपतिष्ठेत॥
नवतन्नः समनसौ समोकसावरेपसौ॥ मायज्ञं हिंसिष्टं मा यज्ञपतिं जातवेदसौ शिवौ भवतमद्य नः॥ एवं प्रातः॥ उदित
होमानां॥ अनुदितहोमानां उदयोत्तरं पुनराधानं॥ यद्यग्निहोत्रहोमसमये अरण्ये चेत्तदा स्रुवं यद्ये कुशेषूपसादितेषां
तं हुत्वा॥ होमसमयोल्लंघनजन्यदोषपरिहारार्थं उद्वयं तमसस्परि॥ उदुत्यं॥ चित्रं देवानां॥ इत्येतैर्मंत्रैः आज्याहुतिं होष्या
मि सर्वप्रायश्चित्तं च॥ चंद्रग्रहेप्येवं॥ आविकारमतेषु चंद्रग्रहे॥ नवोनवो भवति जायमानः स्वाहा॥ चंद्रमसे इदं॥ यमादित्या अंशु
माप्याययंति यमक्षितमक्षितयः पिबंति॥ तेन नो राजा वरुणो बृहस्पतिराप्यायंतु भुवनस्य गोपाः स्वाहा॥ गयमावेदं
एताभ्यामाज्याहुती हुत्वा सर्वप्रायश्चित्तं॥ यत्किंचिदंगलोपे उत्पन्ने न्यूनाधिकभावे मंत्रक्रियाविपर्यासे यद्वो
देवा इति मंत्रेणाहुतिं जुहुयात् जपेद्वा सर्वप्रायश्चित्तं॥ विष्णुस्मरणं च॥ इत्यग्निहोत्रप्रायश्चित्तानि॥ अथ प्रतंत्र

दर्शपूर्णमासेष्टौ छिद्रप्रायश्चित्तानि॥ तत्रादौ अन्वाहितप्रायश्चित्तं॥ अन्वाधानानंतरं आहवनीयो नुगच्छेत् तदा अन्वाहितमाहव
नीयमुपसाद्य विद्यामि इति संकल्प्य॥ आहवनीयायतनात् [illegible] गोमयेनोपलिप्य॥ अन्वग्निरुषसामग्रमख्यदन्वहानि प्र
थमो जातवेदाः॥ अनु सूर्यस्य पुरुत्रा च रश्मीननु द्यावापृथिवी आततान॥ इति मंत्रेणान्यमाहवनीयं प्रणीय॥ भूः इति मनसा उप
तिष्ठेत॥ असंस्कृताज्यं स्रुवेणाहवनीये जुहोति॥ यो अग्निं देववीतये हविष्मां आविवासति॥ तस्मै पावक मृडय स्वाहा॥ अग्नये पाव
काय इदं॥ ततो जुहुयात् [illegible] इदं विष्णुः [illegible] सुरस्वाहा॥ विष्णव इदं॥ सर्वप्रायश्चित्तं कृत्वा॥ ततो [illegible] यजमानो जपति॥ अ
ग्ने व्रत॰ वायो॰ आदित्य॰ व्रतानां॰ सम्राड् असि राध्यासमित्यं तं जपित्वा॥ यद्यन्वाहिते गार्हपत्योऽनुगच्छेत् तदा तस्य कारणं संस्थ
[illegible] मपि त्वा॥ आयतने निधाय [illegible] पूर्ववन्मंत्रेण कृत्वा यजमानो पस्थानांते समानं॥ अन्वाहिते दक्षिणाग्निरनु
गच्छेत् तदा गार्हपत्यात् [illegible] प्रणीय पूर्ववदुपस्थानांते समानं॥ प्रणयनानंतरं मन्त्राधानात् प्रागाहवनीयोऽनुगच्छेत् तदा अन्यमग्निं
प्रणीय पूर्ववत् [illegible] सर्वप्रायश्चित्तं॥ एवं दक्षिणाग्नि [illegible] प्रायश्चित्तं॥ पिंडपितृयज्ञे [illegible] सर्वप्रा राम·
यश्चित्तं॥ पुनर्दक्षिणाग्नेराहरणं॥ अन्वाहिते [illegible] देवता [illegible] पुनर्न [illegible] ६
सर्वप्रायश्चित्तं च॥ एवं [illegible] पुनर्निर्वापादि [illegible] निर्वापविसर्जनात् [illegible] प्रायश्चित्तं च॥ यद्यदेवा स्वप्रा
यश्चित्ते कृत्वा पुनर्निर्वापं कुर्यात्॥ एवं प्रोक्षणादिमंत्रेष्वपि [illegible] सर्वप्रायश्चित्तं [illegible]॥ अकृत्वा अनु

याजमानं मंत्रं आश्रावणं च करोति॥ तदा यदि देवा इत्यादि तिस्रो जुहोति॥ यदि प्रणीता आपो निःशेषं पतेयुः तदा संवापात् [illegible]
तदा आपोहिष्ठेति तिसृभिः पुनः गृहीत्वा प्रणीता [illegible] प्रायश्चित्तं करिष्ये॥ ततः आप इति मंत्रेण [illegible] जुहुयात् [illegible]
दक्षिणे [illegible] सर्वप्रायश्चित्तं॥ संवापकाले [illegible] प्रायश्चित्तं कर्तव्यं॥ उपधानानां [illegible]
[illegible] गायत्र्या [illegible]॥ इति मंत्रेण संधानं करेत् [illegible] अग्निर्वा [illegible]
[illegible]॥ त्रयस्त्रिंशत्तंतवो [illegible] स्वधया यजंते॥ [illegible]
[illegible] अप्येतु देवान्॥ इति मंत्रात् जले प्रक्षिपेत्॥ ततः सर्वप्रायश्चित्तं॥ एवं [illegible]
[illegible] अशुचि द्रव्य [illegible]॥ भूमिर्भूम्ना [illegible]॥ [illegible]
॥ इति मंत्रेण जले प्रक्षिप्य सर्वप्रायश्चित्तं चेति॥ [illegible]
[illegible] पत्नी [illegible]
[illegible]॥ सपत्नीहोम [illegible]॥ [illegible] पत्नी [illegible]॥
एवं विकृतिषु [illegible]॥ ततः प्राग् [illegible]॥ [illegible]
निर्वाप [illegible] पिंडपितृयज्ञ [illegible] पिंडपितृयज्ञारंभः॥ द्वितीयादेः न प्रतिबंधः॥

दर्शपूर्णमासादिषु पवित्रकलीकरणाद् ऊर्ध्वं प्रस्तरे प्रतिपन्निपर्यंतं यदि प्रच्छेपवित्रं नश्येत्तदा ॥ पवित्रेस्थ इति पवित्रं छित्वा ॥ वि
ष्णोर्मनसा पूतस्थेति अद्भिरनुमृज्यते ॥ नष्टपवित्रकार्यं कृत्वा इष्टिमाप्य ॥ पुनःप्रणयनादिप्रायश्चित्तार्थं अग्नये पवित्रवते अष्टा
कपालं निर्वपति ॥ अत्रोक्तं तस्मिन्नेव इष्टितंत्रे प्रधानयागात्पूर्वं पवित्रनाशजनितप्रत्यवायपरिहारार्थं अग्नये पवित्रवते इष्ट
एकाहुतिं होष्यामि ॥ चतुर्गृहीतमाज्यमुपस्थाप्य आदाय ॥ अग्नये पवित्रवते स्वाहा ॥ अग्नये पवित्रवत इदं ॥ दर्शपूर्णमासयोः अन्वा
धानानंतरं प्रधानयागात्पूर्वं यदि प्रहरणं स्यात्तदा पूर्ववत् ॥ अग्निहोत्रहोमवत् कुर्यात् ॥ एवं सर्वत्र साध्यायां विकृतावपि ॥ इष्टिमध्ये
मयसमुप्रस्थिते यत इह व्यायामहे स्वस्ति दाइति द्वाभ्यां मंत्राभ्यां जुहुयात् ॥ प्राकृतैकमप्तिमापयेत् ॥ तत्र कर्तुं अंगुष्ठा
रोपकाले अंतरेविज्ञेपि प्रायश्चित्तं कृत्वा ॥ पश्चिमं कृष्णमुखं दक्षिणं कुर्यात् ॥ जुह्वादीनां दारुमयानां काकाद्युपहतौ प्रक्षालनं छेदो वा कर
णं ॥ अभिघारितैः अक्तं तापहृतौ त्यागः एवं ॥ एवं मृन्मयपात्रेष्वपि ॥ अंतरा मनुष्यमार्जाराद्गमने सर्वप्रायश्चित्तं ॥ अ राम
पाज्यस्कंदने प्रायश्चित्तं ॥ आज्यस्थालीपाद्युपयोगार्थं नीयते आज्यस्कंदे तदा ॥ देवाञ्जनः स्कंद इति मंत्रेणाभिस्कन्ने ७
अभिमृश्य सर्वप्रायश्चित्तं कुर्यात् तस्मिन्नुत्पातं तेनैव मंत्रेण कार्यं ॥ आज्यस्थालीस्थमाज्यं सर्वं स्कंदेत् तदा पुन
राज्यस्योत्पत्तिः ॥ किंचिच्छेषे शेषेणोत्पत्तिः ॥ इति स्कंदनप्रायश्चित्तं ॥ वेदिर्हि स्कन्नेन प्रायश्चित्तं तत उत्पन्नात् तस्मात् ॥
अस्मन्नयनौ हविर्धाने केशास्तानिवि वर्हिषि कर्तुं विमस्य पात्रेषु चस्कन्नदोषो न विद्यते ॥ अयं पुरोडाशं वेदे न

प्रमृज्येतं ते पुरोडाशा तु फलेत्ते ते तु स्फुटे द्विपुरोडाशं न तु कलानि आदाय अभिमृशेत् ॥ किंतु सत तत्किं मुलेष्ठाः शांतः शांतेरित्यागर
ति ॥ अघोरेण पक्षिणे भूत्वा सीदस्व सदनं स्वमासीदस्व सदनं स्वं ॥ इति मंत्रेण बर्हिषि निधाय ॥ मा हिंसीर्देव प्रेरितं आज्येन तेजसाज्यस्व
मा नः किंचन रीरिषः ॥ योगक्षेमस्य शांत्या अस्मिन्नासीद बर्हिषि ॥ इत्यभिमंत्र्य पुरोडाशे पतने उत्पतने स्फुटने निमित्तेषु सर्वप्राय
श्चित्तं कुर्यात् ॥ काकैः सर्वप्रायश्चित्तं कुर्यात् ॥ अथ भेदप्रायश्चित्तं चातुर्मास्येषु एककपालः होमात्पूर्वं स्कंदेत् यदि प्राक्
प्रजापते वर्तं निमनुवर्तस्व अनु वीरैरनु संराध्याम गोभिरन्वश्वैरनु सर्वैरनु पुष्टैरनु प्रजयान्विंद्रियेण देवा नो यज्ञं ऋतुथा नयंतु
इति यथास्थानं स्थापयति ॥ तं यजमानोनुमंत्रयते ॥ प्रतिक्षत्रे प्रतितिष्ठामि राष्ट्रे प्रत्यश्वेषु प्रतितिष्ठामि गोषु ॥ प्रतिप्रजायां प्र
तितिष्ठामि जये ॥ निमिममन्याति वा पृथे तदन्यस्यामधिश्रितं ॥ दिवे च विश्वकर्मणे पृथिव्ये चाकरं नमः ॥ इति मंत्रेण ॥
अस्कौ द्यौ पृथिवी अस्कान्नृषभो युवगाः ॥ स्कन्नेमा विश्वा भुवनास्कन्नो यज्ञः प्रजनयतु ॥ द्यावापृथिव्यास्मादिदं ॥ अ
स्कान् अजनि प्रजन्यास्कन्नाज्जायते वृषा ॥ स्कन्नात्प्रजनिषीमहि स्वाहा ॥ द्यावापृथिवीभ्यामिदं ॥ इति द्वे आहुती जुहुयात् ॥
होमानंतरं पूर्वं यदि कृतः पर्यावर्तेत कृच्छ्रं चान्येन समं कुर्यात् ॥ पुरोडाशादि अमेध्यदेशे उत्पन्ने स्कन्ने वा तद्वा विरसु प्रक्षिप्य पुनर
ग्निहोत्रहवन्यादि ॥ तेषामन्यानि निरूप्य उत्पत्तिं कृत्वा सर्वप्रायश्चित्तं कृत्वा यागं कुर्यात् ॥ एवं उक्तं हविर्दुष्टमिति सूत्रे ॥
तद्धस्त्वप्सु प्रक्षिप्य यथोक्तं प्रायश्चित्तं कर्तव्यं ॥ हविनष्टानि भिन्नस्य सर्वप्रायश्चित्तं ॥ केशादिपतिते तद्देशमुद्धृत्य अवशिष्टस्य सं

तत्र प्रक्षिप्य तेन यागं कुर्यात्॥ अभिघारितैकपात्रे हुतनाशितं पुनरुत्साद्य यागः॥ उत्पन्ने दोहनाशे आज्येन यागः॥ वाजिने
ष्याज्यमेव प्रतिनिधिः॥ तत्र प्रायश्चित्तमात्रं॥ तस्मान्नाप प्रायश्चित्तं॥ प्रधानयागात्पूर्वं हविः केनचित्कीटादिना दुष्टमप
हृतं वा तदपहृतं हविरप्सु प्रक्षिप्य प्रायश्चित्तं कृत्वा पुनस्तस्मिन्नेव प्रयोगे तद्देवत्यं हविर्निर्वापप्रभृति संपाद्य अन्यतरद
ष्टेः तत्प्रयजेत॥ प्रधाने निवृत्ते न पुनरुत्पत्तिः॥ स्विष्टकृतादिशेषं आज्येनैव कुर्यात्॥ जुहूस्थानस्थितं अवदानं व्यापन्नं नष्टं
वा पुनराप्यतनादवदाय यागः कर्तव्यः॥ सर्वप्रायश्चित्तं च॥ अत्र तंडुलादिषु आपिष्टकरणप्रक्षालनेन तच्छुद्धिः॥ पाका
दूर्ध्वं त्यागः॥ असंस्तोपहतो अलौ पहतौ प्रक्षालनादिना शुद्धिः॥ एवमाज्यसहिता सर्वेषां नवो पवित्रकरणादाज्यसं
स्कारं कृत्वा पुनर्ग्रहणं॥ पात्रमात्रनाशे अनुमंत्रणं च कृत्वा॥ चतुरवत्तेन सर्वयागसमाप्य पुनस्तस्येष्टिबह्निषु अन्यामिष्टिं प्रयाप्य पूर्वं कुर्या
त्॥ असर्वनाशे यन्नष्टं तदेव उत्पाद्य यागः॥ व्यापन्ने जले प्रक्षिपेद्वा॥ यदा पुरोडाशादि अपक्वं नवेत्तदा तामिष्टिं समाप्य दृष्टला
ग्नौ चतुर्थी सव मोदनं पक्वं चतुरोऽश्रुत्वा ... जयेत॥ तेष्वेको नागपोर्न्निपतेत्॥ अयं अपक्वदोषो सान्नाय्ये नास्ति॥ ह रा.प्र.
त्रसर्वप्रायश्चित्तमेव हविः एकदेशदग्धे तच्छेषेणैष्टी प्रायश्चित्तं कृत्वा तामेव देवतां पुनर्यजेत॥ तस्मिन्नेव प्रयोगे ८
दक्षिणां दद्यात् सर्वदोषे तं प्रत्येकं समाप्य पुनरन्वाधानादि यागः कर्तव्यः॥ आवाहनकालात्पूर्वं हविर्दो
षतस्मै व हविषः एवं उत्पत्तिं कृत्वा यागसमाप्तिः॥ आवाहना दूर्ध्वं हविर्दोषे आज्येनेष्टिं समाप्य पुनर्यजेत॥ प्रधानेषु

न्नेद्रव्यपरित्यागो नांगोपांगानां मध्ये अग्निकर्म समाप्तं उत्पत्तिं कृत्वा तेन अंगेन यजेत॥ प्रधानद्रव्यानां विष्टकृतः पूर्वमेव उत्पत्तिः॥ परत्र हवि
षां काकादिस्पर्शे उपद्रवे वा॥ इदं विष्णुरिति कृत्वा तद्धविरप्सु प्रक्षिप्य हविरुत्पत्तिं कृत्वा यजेत॥ चरुरुत्सेके अग्नौ पूर्वधाने पुनस्तेन
नेत समिदाधानं सर्वप्रायश्चित्तं च॥ इध्माबर्हिषि अधःपतनि चेत्तदा स्थाने पुनः संस्थाप्य सर्वप्रायश्चित्तं कुर्यात्॥ अन्वाधानो
त्तरं होमकादिना अप्सुकरणे आज्यभागोत्तरं देशकालौ स्मृत्वा अन्वाधानोत्तरं अनुपातप्रसक्तदोषपरिहारार्थं व्रातपतेष्टिस्थाने
पूर्णाहुतिं होष्यामि॥ जुहूं च तु गृहीतं गृहीत्वा॥ अग्नये व्रतपतये स्वाहा॥ सर्वप्रायश्चित्तं च॥ पत्न्यां अपि द्रमे वा॥ पत्न्यामृतव्रते हवि
अनृतवदने सामातिक्रमे निषिद्धभक्षणे यजमानो स्त्रीसंगे बुद्धिपूर्वकरेतस्कंदने व्रातपतीष्टिस्थाने पूर्णाहुतिं होष्यामि॥
९ अग्नये व्रतपतये स्वाहा॥ अग्नये व्रतपतये इदं॥ सर्वप्रायश्चित्तं॥ अबुद्धिपूर्वकरेतस्कंदने सर्वप्रायश्चित्तं॥ कृष्णां ऊर्णा
दिसर्पिसुद्धं तं कुर्यात्॥ होमात्प्रागेवेज्यो वा॥ हूयमाना आहुतिर्यदि बहिः परिधिः स्कंदेत् तदा अध्वर्युः अभीष्टमाह॥ एनां जुहुधि ततः
आग्नीध्र देवां जनमगन्निति मंत्रेण अभिमृश्य अंगुष्ठज्वलितेनादाय स्वाहाकारेण जुहोति॥ तस्मै पूर्णपात्रं दद्यात्॥ परिधिं निधाय संस्थ
याजेस्कंदः प्रतियाते यदि बहिः परिधिदेशे ऽङ्गारपातेन तदा ब्राह्मणा तदंगारं स्रुवदंडेन निदध्यात्॥ ... तपोप्रायश्चित्तमेव ...
तिस्तपतत॥ नमस्ते अस्तु आयते नमो रुद्र परायते नमो यत्र निषीदसि॥ यद्दिवि तदध्वर्युं मा हिंसीः यजमानं मा हिंसीः॥ ...
सायजमानं मा हिंसीः ... मा हिंसीः पत्नीं मा हिंसीः यजमानं मा हिंसीः जुहुयात् पुनर्देव ... पत्यात्तिनो याः ... ए

प्रा

हैवमेषप्रवरतियो योऽग्नौ दृता ॥ सिंचषपावर्षे तेनो घृताद्दाया स्वस्ममुख्यानेहिं सीदतिपश्चात् ॥ अग्नीधं मारिं मीर्यां नमानं मारिं मीउ नरत ॥ अ
हेयत्तपतेविकृतेकृ पर्यान्तं देवेषुपरिदधामि विद्वान् ॥ कृत्वा त्वं शने हिमामदनरहनोदेवाः कांस्त्वं हिरण्यवर्णपकृता ॥ अथ पतने मे गारहि मशि
जुहोति ॥ सहस्रशृंगो वृषभो जातवेदा स्तोमपृष्ठो घृतवान्सुप्रतीकः ॥ मानो हासीन्मेत्थितो नेत्वा जहाम गोपोषं च नो वीरपो
षं च यच्छ स्वाहा ॥ सर्वप्रायश्चित्तं ॥ दर्शपूर्णमासेवा अतीयात् चतुर्दशीपर्यंतं यस्यां कस्यां वा तिथौ पथिकृत्प्रभृति दर्शपूर्णमासेष्टिं वा
कुर्यात् ॥ अथवा पथिकृतीष्टिस्थाने पूर्णाहुतिं प्रधानयागात्पूर्वं ॥ अग्नये पथिकृते स्वाहेति जुहुयात् ॥ तदुत्तरं प्रधानं ॥ कदा
चित्चतुर्दशपर्यंतं इष्टिर्न भवेत्तदा अमावास्यायां पूर्णमास्यायां वा केवलं पथिकृतिं कुर्यात् ॥ नातिपन्नयागः ॥ द्रव्याभावे नाम मं
त्रेण पूर्णाहुतिं वा कुर्यात् ॥ सर्वत्र पूर्णाहुतौ चतुर्गृहीतं अष्टगृहीतं द्वादशगृहीतं वा जुहुयात् ॥ अग्नये पथिकृते स्वाहा ॥ अग्नये प
थिकृत इदं ॥ दर्शपूर्णमासेष्ट्यतिक्रमे पौर्णमास्यां प्रायश्चित्तं कुर्यात् ॥ आग्रयणे अकृते नवान्नभक्षणे वैश्वानरेष्टिं कुर्या
त् ॥ प्रपप्रमासअपत्येन्नूरस्कानेअस्त्वादिप्रतिबंधे सति वसंतादनिके गौ एका जेपि कुर्यात् ॥ पुनराधाने तत्र दृष्ठि दोष अ
स्तोद्वापि कार्यं ॥ प्रवसति यजमाने पत्नी आग्रयणानुकल्पं कृत्वा नवान्नं भुंजीत ॥ इष्टिदिने अध्वर्युदानावेदव्यासा वेवास्मा
तदग्निहोत्रं तत्तद्देशकालोसंबंधोर्णमासेष्टिस्थाने पूर्णाहुतिरेव्याप्रिः ॥ आहवनीयं प्रज्वाल्य आज्यं सुत्तूयवेद्यां पवित्रे अ
पि स्रुज्यपूर्वोक्तप्रकारेण पूर्णाहुतिं कुर्यात् ॥ इत्याहिताग्नेः प्रायश्चित्तानि ॥ प्रतिपत्साधनार्हं पर्वकालतः पर्यंतं साधयमानतरे
मानुसमस्त्वविधिनाकरिष्ये ॥ उल्लमनादि कृत्वा ॥ शेषं समस्त होमवत् ॥ ॥ समाप्तिर्नवति जुहुयात् ॥ ॥

राम. ५